

Dnr: A2025/00432

Datum: 2025-06-14

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar över betänkandet SOU 2025:28, Frihet från våld, förtryck och utnyttjande- En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter.

Avgett av Plattformen Civila Sverige mot människohandel (nedan: Plattformen)

Inledning

Plattformen tackar för möjligheten att yttra sig över betänkandet SOU 2025:28, Frihet från våld, förtryck och utnyttjande. Plattformen samlar ett 20-tal organisationer inom ramen för civilsamhället och verkar för att utsatta för människohandel och människohandelsliknande exploatering ska få det skydd och stöd de behöver och har rätt till enligt internationella överenskommelser.

Plattformens synpunkter

Plattformen ställer sig positiv till de förslag utredningen lämnar. Plattformen inskränker sig dock till att belysa de delar av betänkandet som rör människohandel och anslutande ämnesområden.

Avsnitt 5.3 sid 120, 8.1.7 sid 212, 8.2.1 sid 216 ff särskilt sid 225,

Plattformen noterar att utredningen särskilt tar upp och understryker civilsamhällets viktiga roll vid bekämpandet av negativa följder av bl a människohandelsbrott.

Avsnitt 8.2.1 sid 216 ff

Plattformen stöder inrättandet av ett nationellt samordningscentrum vid Jämställdhetsmyndigheten under förutsättning att det viktiga arbete som beskrivs under rubriken ” Ge stöd till yrkesverksamma på nationell, regional och lokal nivå om prostitution och människohandel” sid 225 upprätthålls. Civilsamhället bör ges en integrerad och framträdande roll i detta centrum, där dess expertis, erfarenheter och

nära kontakt med målgruppen blir avgörande för att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt arbete.

Plattformen önskar vidare att samordningscentrumet vid Jämställdhetsmyndigheten får i uppdrag att utveckla en digital nationell hänvisningsmekanism (NRM) med tydliga processer och ansvarsområden för att effektivisera identifiering och samordning av insatser. Den digitala NRM:n bör inkludera automatiserade identifieringsverktyg, en centraliserad plattform för aktörssamverkan och standardiserade onlineformulär för snabb och säker hänvisning. Det bör också vara ett särskilt process anpassat för barn.

Plattformen vill understryka regionkoordinatorernas och NMT:s viktiga roll i arbetet mot människohandel och markera att deras uppdrag inte får späs ut och blandas upp med andra, vidare arbetsuppgifter.

Avsnitt 8.6.2 sid 263 ff

Plattformen välkomnar förslagen om utökad samverkan med bland annat civilsamhällets aktörer på regional och lokal nivå.

Avsnitt 8.6.4 sid 267 ff

Plattformen välkomnar en förstärkning av den årliga rapportfunktionen avseende människohandel m m, som idag upprätthålls av polismyndigheten. Rapporterna har under åren gett en viktig och samlad beskrivning av rättsväsendets insatser i vad gäller människohandel och exploatering, koppleribrott och köp av sexuella tjänster, innefattande beskrivningar av ärenden och utfall i domstolar. Rapporten är ett oundgängligt nödvändigt verktyg för dem som arbetar på fältet liksom för dem som bedömer och värderar insatserna. Men rapporten är – naturligt – begränsad till rättsväsendets insatser. Plattformen ser ett behov att vidga översikten till att även innefatta andra aktörers arbeten och anser det därför naturligt att rapportfunktionen överförs till ett fristående organ, t ex, som i förslaget, Institutet för Människliga Rättigheter, dock med bibehållen tillgång till polisens uppgifter och med bibehållen skyldighet för polisen att redovisa sina insatser. Plattformen vill uppmärksamma att samma övergång av rapportskyldigheten från polismyndigheten till en fristående myndighet – i det fallet under stortinget – just trätt i kraft i Norge.

Avsnitt 11.2.4 sid 398 ff

Plattformen delar helt utredningens bild att det finns behov av att utveckla brottsbekämpningen. Notera att antalet identifierade offer för människohandelsbrott inte alls överensstämmer med antal väckta åtal, än mindre domar (särskilt sid 401).

Plattformen delar Jämställdhetsmyndighetens uppfattning att det polisära och rättsliga arbetet mot människohandel åter bör utredas och denna gång ur ett helhetsperspektiv sid (403).

Avsnitt 12.1.7 sid. 453 ff

Plattformen delar utredningens bedömning av behovet av att stärka det uppsökande arbetet för att identifiera offer för människohandel och sänka tröskeln till stöd. Plattformen betonar särskilt vikten av att uppsökande insatser bör stärkas hos aktörer som möter vuxna och barn i verkligheten, men även i digitala miljöer där många offer identifieras. För att undvika att samma individer kontaktas av flera aktörer i digitala miljöer är samordning och informationsdelning mellan aktörerna avgörande.

Det är också avgörande för att säkerhetsställa en trygg identifieringsprocess för brottsoffret att bemötande är trauma-anpassat och att det etableras, som nämnt ovanför, en NRM med tydliga processer och ansvarsområden för att effektivisera identifiering och samordning av insatser. Identifieringsarbetet måste också inkludera ett tydligt barnrättsperspektiv, där barnets bästa är i fokus.

Avsnitt 12.1.8 sid. 463 ff

Plattformen instämmer behovet av att sänka tröskeln till stöd för brottsutsatta och att civilsamhället spelar en avgörande roll i att erbjuda skydd och stöd, särskilt det nationella stödprogrammet (NSP). Många vuxna och barn söker inte hjälp, inte för att de inte vill, utan för att processen är för svår eller att de inte har tillit till systemet.

Plattformen delar utredningens syn på behovet av stärka samverkan kring utsatta individer, men önskar att understryka vikten av att tänka framtidsinriktat och investera i teknologiska lösningar för att göra stöd mer tillgängliga och skapa en infrastruktur som möjliggör samarbete över sektorer, särskilt i digitala miljöer.

Plattformen instämmer i utredningens bedömning att tillgången till skydd- och stödinsatser är ojämlik och understryker att staten måste ta ett större ansvar för att minska dessa skillnader, både mellan olika målgrupper och över geografiska områden.

Avsnitt 12.1.9 sid 480

Som nämnts i utredningen delar vi bedömningen att människohandelslagstiftningen behöver ses över för att möjliggöra fler fällande domar och bättre skydda utsatta,

särskilt kvinnor och barn. För att möta dessa utmaningar krävs reformer som sänker kraven på rekvisiten, inkluderar människohandelns digitala dimensioner, och stärker både bevismöjligheter och det långsiktiga stödet för brottsoffer.

Avsnitt 15.2.4 sid 592 ff

Utredningen har inte haft i uppdrag att utreda en permanent och nationell utbyggnad av regionkoordinatorerna mot människohandels verksamhet, men berör den ändå.

Plattformens uppfattning är att regionkoordinatorernas uppdrag bör permanentas, vara heltäckande och bekostas av staten. Antalet regionkoordinatorer bör utökas till minst 3 heltidstjänster per region; 1 specialiserad på sexuell exploatering, 1 på arbetskraftsexploatering och 1 specialiserad på exploatering av barn.

Detta remissvar har beretts av:

Elise Thoen, Ordförande för Plattformen Civila Sverige mot människohandel

Thomas Ahlstrand, Vice ordförande för Plattformen Civila Sverige mot människohandel